

Asker bibliotek
LokalsamlingenEt avsnitt av Asker kirkes historie

Allerede som smågutt var Otto opptatt av gamle Asker kirke. Etter gjentagne oppfordringer fra prost Ingvald B. Carlsen skal jeg meddele følgende om min befatning med Asker kirke. Den begynte tidlig. De vakre utskjæringer og englefigurer som var malte og forgyllte tiltalte min fantasi og mitt sinn i tidlig alder. Far hadde adskillige småreparasjoner å utføre i kirken, og da var jeg alltid med. Han var den gode læremester. Han bar meg på ryggen opp den høge trappa til kjerkeloftet, og der lå mange herlige ting for en guttunge: begravelsskilter, gamle trefigurer og det gildeste av alt to vakre skip med kanoner og Danebrog, det ene svartmalt, det andre forgyllt, forært av kaptein Didrich Ancher, svoger til sogneprest Michelsen, skjenket den 23. september 1706, men av prost Døderlein uten menighetens samtykke gitt til Wedel Jarlsberg og henger på Jarlsberg hovedgård. Men ennda gildere enn skipene var klokkene som hang mye høgere opp, en smal stige til værs. Jeg hadde armene rundt fars hals og holdt meg godt fast. Nå var vi hos stor-klokka som kunne høres over hele bygda. Stor-klokka het den, for den bar tonen så langt. Sagnet som ble oss fortalt da vi var små, lød slik: Det var en rik mann - noen sa ei rik kjerring, men det trodde ikke jeg noe på - men denne mannen hadde latt støype to klokker på Kongsberg, den ene skulle til Røyken, den andre til Asker. Den til Røyken kjørte de avgårde med på isen over Gjellumvannet. Men isen var skral. Stor-klokka gikk tilbunns, og fra den tid sang Askerklokka:

Ding dang, ding dang -
søster mi ligger i Gjellumvann.

Det hørte jeg aldeles tydelig storklokka sa når jeg sto i gården hjemme. Hvert hundre år hvelva den opp, men sank igjen. Sagnet fortalte videre: Det bodde tre kjemper i bygda - Dreng Drengsrud, Brend Brendsrud og Tåbe Skogheim. De var brødre og sterke som troll. De tilbød seg å ta klokka opp, og en Jonsokna~~t~~ drog de stad og skulle friste. Man da karene hadde klokka på båtripa, fikk de øye på en ustykkelig stor sjøorm som hadde ringa seg opp i klokka, og de blei så fælne at de nær hadde sluppet fra seg alt med det samme. Men

han Tåbe Skogheim satte i en pinne på det at nå skulle klokka i land om sjølve Gamle-Erik lå inne'a". Dermed gjorde klokka en bråhvelv, borte var den, og aldri har den vært sett siden, sa far. Far strøk langs kanten på storklokka, og det lød en lang, dyp tone som fra en kontrabass. Det sto bokstaver og årstall på klokka, men det var nok latin, og far skjønnte det ikke. Far pekte ut gjennom gluggene på bygda. De gråblå øynene hans sto fulle av tårer. Utsikter var noe far skjønnte seg på. Det vakre landskapet. Det var noe jeg fikk øynene tidlig opplatt for at Asker var et stort og deilig rike.

Far hadde stadig noe som skulle repareres i kjerka, og jeg fikk være med. Det fineste jeg så var prekestolen på veggen. Den hang der som en stor kurv, fylt med gyllne blader og blomster, og en hvit due falt ned fra den forgylte himlen. På gulvet sto en gutt som holdt døpefatet over hodet sitt. "Det er en engel", sa far. Og så var det Jesus og alle apostlene som satt om bordet og åt påskelammet. Så levende de var. Mens far og snekkergutta drev med sitt, gikk jeg omkring alteret og glante og sto der presten sto om søndagen. Det var sagtens noe å tenke på å gå i prestelære fram for i snekkerlære, men faster sa at det var lang og dyr lærdom. Det var ikke å tenke på for én som meg, leit måtte det også være å stå der oppe mo alleine å snakke til så mange mennesker. Men én ting gikk jeg i gang med temmelig tidlig, nemlig å undersøke kjerka nøyere. Måle alle figurene både i bredde og høyde. Først med fars tømme stokk. Men de rissene jeg dengang gjorde, ble ikke gode nok. Siden da det metriske system ble innført, målte jeg og tegnet på ny, og denne gang syntes jeg at jeg fikk det bra til. Men borte er det blitt. En dag så jeg at litt av kalken på veggen var avgått, og jeg tok til å skrape med en spiker, og da oppdaga jeg at der var malt med både rødt og svart og blått, men da kom kirketjeneren Torer Simensen over meg: "Er du galen gutt å ødelegge malinga!" Men der har jeg nok vært inne på noe riktig interessant, for siden har jeg lest om en reisende som var innom Asker kirke i 1848, og han skriver at kjerka hadde billeder på veggene som ble malt over. En gammel dør ble tatt ut og erstattet med en ny. Den gamle døra fikk far, og den oppbevares hos oss. Den har nydelige jernbeslag.

Det var nok moro å gå med mat til far når han arbeidet i kjerka og samtidig gå på oppdagelser, men det kunne være nifst også når det ble skumt i kveldingen å gå mellom de hvite korsene

på gravhaugene. De var som dødninger der sprikte med armene. Ett sted vågde jeg meg ikke, selvom far var med, og det var i gravkjelderer under sakristiet, det som ble oppført i 1710. Under sakristiet fikk soknepresten Søren Michelsen laget gravkjelder for seg og sin slekt. Her sto den ene kisten oppå den andre, og her spøkte det, det hadde flere sett når månen lyste inn mellom sprinklene. Jeg kunne nok titte inn om dagen, men aldri i mørkningen.

Det var nesten som en forutanelse at jeg hadde gjort meg så kjent med kjerka fra innerst til ytterst. En gammel spådom var det også som sa at kjerka skulle brenne på en høgtidsdag. Nå var den som så mange kjerker ikke assurert for almuente mente Gud bevarer sitt hus. Allikevel var det noen som ville at den skulle sikres mot brann, men det var enda ikke blitt av, da ulykken hendte. Far hadde vært og gjort ved noe som han ikke fikk ferdig og latt øks og sag bli igjen. Det kom til nytte. Så gikk han tidlig avgårde fastelavnssøndag 1878. Jeg fikk være med. Han ville innom Jens murer, bestefar til Karl, Ivar og Einar Haugen, for det var noe han ikke likte ved den nye ovnen. Før hadde det ikke vært noen ovn, og folk fraus og naus og hosta. Men da vi kom opp på Haugbogjordet, hørte vi rop og så røyk. Da sprang vi så mye vi orka. I kjerkedøra møtte vi to som bar ut engler og apostler. Det var K.K.Heie og Hans Døderlein, sønn til prosten. Kjerketjeneren Torer Simensen var som i ørska. Heldig var det med fars redskap som de hadde funnet. Prekestolen satt fast i golvet og måtte skjæres av. Far og murer'n bar den ut. Jeg tok døpefatet og englen. Siden fikk jeg stå og passe på alle sakene. Olsen i Holmen sendte ned alle orgelpipene og balystrene foran orglet. Nå var det indre reddet så mye de kunne få tak i, og Jens murer kommanderte at de fikk hjelpe ham med den svære stega'n, dernest finne et reip, og så bar det i vei opp på det hengebratte teglsteinstaket, der klatra han som en katt. Folk sto forferda og så på han drev seg midt i all røyken. Kommen opp på takrytteren, slo han tjoret kring storbjella og dro den helt bort i gluggen, men da rauk tjoret. Klokka falt ned i ildmørja, smeltet opp, og nå er det ikke mer igjen av storklokka enn en klump størknet metall her i samlingene.

Midt under brannen kom telegram fra presten Lange i Sandefjord - prost Langes sønn - at han hadde drømt så ilde. "Var det noe galt med kirken?"

Alt inventar fikk foreløpig plass på loftet hos Hans Asker. Jernspiret ble smidd til et veldig spett som bruktes til å bryte ned de gamle, solide gråsteinsmurene som kunne stått den dag idag. Men dessverre kirkesanger Wettre ble overstemt. Murstein var på moten. Den store kopperkula som lyste lang vei, ble smeltet opp. Men den forgylte fløya ble tatt vare på av Josefine Asker og finnes nå i samlingene.

Da de ryddet opp etter brann, støtте de også på kistene i gravkjelderens. Ikke hadde de nauet det minste. De sto der med sine nydelige, utbankede og siselerte beslag og forsiret med gjennombrudte skilter av kunstferdig arbeide som fortalte hvem der hvilte i hver av kistene. Enkelte ble åpnet. De lå iført fine svøp av linkammerduk med brede kniplinger. En av kistene hadde et messingskilt, og på det var risset inn følgende med nydelige, snirklede bokstaver:

Stille

Rører ikke mine bein.

Jeg,

Karen Søren's Datter

Blev født på A. Præstegaard 29 Juli 1706

Og gik ind i Ægtestand in October 1723

Med salig Hr. Mads Hassing

Som døde den 9. Juni 1740

Jeg gikk ind i Dødens Skygge til Ham

Fra nordre Berg Gaard i A. Sogn den 3. August 1769

Vi Hviler her hos våre Fædre

Jeg den sidste lukker Graven

Min Læser

Her er mit - Se du til

At du som jeg naar Herren vil

Kand hist i Zion finde

Den Roe som Himlen og vor Grav

Har undt oss, men ei Verden gav

I Tiden nogensinde.

Da presten leste det som sto på skiltet, sa han: "Hvil i fred, mitt barn. Vi skal ikke forstyrre din søvn." Hennes kiste ble ikke åpnet. Far kjente til skriften fra gravkjelderens. Han kunne den utenat. Med andakt og høgtid pleide

han å lese den opp hjemme, og vi barn satt med follete hender og lyttet. Da presten og menighetsrådet hadde bestemt at kistene skulle senkes ned i jorden, så besluttet jeg å redde skiltet til Karen Søren Datter som sto for meg som en deilig, elskelig kvinne, og jeg steg ned i graven før den var kastet igjen og gjømte messingskiltet lik en dyrebar relikvi som idag hører samlingene til.

Det ble ikke tatt noen bestemmelse fra bygdas side om det gamle kirkeinventar. Det var gjømt og glømt, så det nesten ut for, skjønt det var nok dem som satt nede i kjerka og med vemod mintes den gamle prakt. Det nye alteret var fattig, ingen høgtid ved det, bare et simpelt trekors. Så var det kvinneforeningen som tok til å arbeide for å få en malt tavle, og prost Døderlein hadde sett en altertavle i Kjøbenhavn som han syntes var fin, malt av prof. Darph, og en kopi av den ville koste - så vidt jeg husker - 1.200 kr. Det var litt uenighet mellom kvinnene, for de arbeidet jo egentlig for hedningene, og mange syntes det ikke var riktig å bruke hedningenes penger til kirken. Men det ble enighet tilslutt. Jeg husker mor var av dem som holdt på hedningene. Billedet kom, og de syntes det var storartet, ja så storartet at det overgikk det gamle, men eldre folk som Olsen og Wettre og noen flere, de satt der og mintes det gamle alteret. Jeg så på det og fant bildet pent, men, men Jeg gikk på semenaret dengang og var ofte innom Tanum kirke og så på det gamle der, som ikke kunne komme opp mot Askers, men det var håpløst å tenke på å få noen forandring i kirkeinventaret dengang når de hadde fått dette glansbildet. Det siste året jeg gikk på seminariet gikk jeg en dag forbi Hans Askers eiendom, og da fikk jeg se noen småjenter danse omkring på gårdsplassen med engler, og jeg ble forferdet. Det var jo englene som hørte kirken til. Da skjønte jeg at der måtte settes lås for loftet. Men loftet var i det hele tatt et farlig oppbevaringssted, mens jeg var lærer på Jansløkka, fikk jeg laget svære kasser som ble satt i tårnfoten oppe i kirken. Prekestolen var vanskelig å få dit. Kassen til den ble laget der på stedet. Fikk noen bord av Wettre, av far, resten kjøpte jeg på saga. Jeg var jo rik - hadde 300 kr. i lærerlønn og ble dessuten brukt gratis til banktjeneste. Siste året jeg var lærer i Asker, sendte ordføreren bud på meg. Nå kunne han få solgt alt sammen for 500 kr. Jeg spurte om han var sinnsyk. Noen av bøndene syntes

det var vel lite, men ville Jens Wang, som også var liebhaver, gå til 800 a 1000 kr., så burte énnel la det gå ? Det er minst vert 100.000, sa jeg. "Jagu godt vi ikke solgte det", sa ordføreren. Men så fant de på å ville gi det til Folkemuséet. Dengang var jeg i Tønsberg, men svarte tilbake: "Det kan ikke foræres bort." Imidlertid hadde sogneprest Kielland åpnet kassene og plukket fram de forskjellige ting og pyntet opp i stuene sine. Da jeg kom hjem i en ferie, gikk jeg til kjerka. Til min store forbauselse fant jeg kassene tomme. Alt borte. Hvordan det var med prekestolen husker jeg ikke. Hvor var det blitt av ? Kirketjeneren ville nødig ut med det, men måtte tilstå at han hadde vært prestens medhjelper. Jeg dro til prestegården. Der var ingen tilstede andre enn prestens faktotum Svenske-Anders. Jeg ville se sakene. Men Anders sa: "Tørs inte". "Jo, på mitt ansvar kan du gjøre det". Og i den store stua sto det praktfulle alter. Vingene var spikret med spiker fast på hver side av ovnen, så nære at de var til og med brunsvidde. Kristus med alle apostlene var spikret på en plank tvers over rommet, og flere av dem sto med halvbrente cigaretter i munnen. Anders måtte være med huset rundt, og der var engler noe hvert sted. Til stort hell hadde jeg den skisseboka, der alt var nedtegnet, og det viste seg at alt var til stede, så nær som et par småfigurer. "Du som har vært med, Anders, på hele flyttingen må kjenne til hvor de er, " - "De måste vara hos forvalteren". Jo, det hadde sin riktighet. Alt var der, så nær som en figur. Så kommanderte jeg Anders til å spenne for høyvogna og dro ut fra stuene hele herligheten og tilbake til kjerketårnet, og kassene med det alt samma blei forseilet for å være helt sikker. Da presten kom tilbake og fant stuene ribbet, var han sint som rimelig var for det innbrudd som var gjort i hans paulun, og med rette sint for en lysekrone som i farten var tatt med og som tilhørte ham personlig Derfor skrev han i et brev til meg: "Da De ulovlig brød ind i mit hus og bortførte de gamle kirkesager, kom De i skade for at bortføre en lysekrone som var min eiendom og hvilken jeg anmoder Dem om hurtigst mulig at bringe tilbake." Jeg vil ikke beskyldre presten for ran, men den lignet påfallende den savnede lysekrone, den som jeg hadde tegnet, men altså var forsvunnet. Det var jo blitt borte adskillige ting som hørte det gamle kirkeutstyr til, som dåpsbilledet i sin tid forært av Håkon Asker, en sjelden sjenerøs bonde, han som under en brann i Asker, der en liten

gutt holdt på å brenne inne, ropte ut: "Den som redder guttungen får 100 daler." Den samme Asker hadde altså forært det vakre billede av Jesu dåp, men det var siden gitt til Folkemuseet merkelig nok sammen med flere gamle bilder liksom kirkeskipet til Wedel-Jarlsberg, og den praktfulle gamle bibel som biskop Bang fikk tilegnet seg. Etter denne historien med presten Kielland var ordføreren stemt for at alt skulle deponeres på Folkemuseet. Jeg var jo overbevist om at den tid engang ville komme, da menigheten med presten og ordfører engang ville ønske sakene tilbake, og så gikk det også. Og på Folkemuseet var det blant det fineste som fantes. Den første kirkerestaurering (vi var da flyttet fra Tønsberg og bosatt i Asker) begynte under sokneprest Berge som var sterkt interessert for en restaurering av orglet. Det er et merkelig treff at prospektet til det gamle orgel fra 1820 ble laget av min oldefar, og vel 100 år etter er det hans sønnesønn som bygger prospektet til det nye instrument, vakkert i toner fra Jørgensens Orgelfabrikk. Det avløste det gamle i høy grad slette orgel. Men de 5-utskårne balystrer fra oldefarens prospekt som ble reddet under brann, ble benyttet i det nye prospekt, laget og bekostet av meg. Til selve orglet var det samlet penger, men både menighet og menighetsråd var uvitende om dette med prospektet. De trodde det hørte sammen med selve orglet - det indre altså - og de ble svært skuffet da de hørte at det var bare musikken Jørgensen kunne skaffe dem, det ytre, det som vendte ut mot kirken, det var noe for seg, og en dyrebar historie. Det måtte jo stå i sammenheng med det gamle, praktfulle inventar som det nå var utsikt til å få inn igjen. Hva ville prospektet koste? Jo, det ville nok bli adskillige tusen kr. Da ble de forferdet. Jeg trøstet dem med at jeg ville påta meg å bekoste det, og det ble de glad over. Dette var en list som jeg benyttet meg av for å få dem til å gå med på å få det gamle i sin helhet tilbake til kjerka. Men nå gjaldt det å bruke all sin kunst og evne til å lage noe som var stilfullt og vakkert. Jeg var så heldig å få kjøpt de to vingene antikvarisk for 1800 kr. stykket. Det øvrige tegnet jeg etter det gamle og etter vingene og fikk en treskjærer i Oslo til å utføre det arbeide, jeg ikke selv rådde med. Dessuten var Sundby en utmerket og nyttig mann å ha med på det øvrige

og Gunhild var forgyller og maler. Men jeg var ånden som knyttet trådene. Naturligvis under kritikk av arkitektene, men til glede for menigheten som ikke skjønnte bedre enn det var vakkert. Hensikten var oppnådd. Menigheten hadde fått smak og interesse for å få det gamle tilbake.

Atter henvendte jeg meg til **herredstyret** som var blitt interessert. Noen få var imot, i hvert fall at jeg skulle ha noe med saken å gjøre - deriblant en slik størrelse som Johan Anker. Men før vi går videre, må vi høre om innvielsen av det nye orgel i Askers kirke med en vakker, men ganske kort gudstjeneste av sokneprest Berge for å gi musikken desto mer plass. Deretter konsert av Arild Sandvold og sang av Mimi Thorsen. Det hele vakkert og stemningsfullt og menigheten var grepet. Det var i året 1927. Etter konserten spurte jeg Arild Sandvold hvordan han syntes om orglet. - Et ypperlig instrument, sa han, fullt på høyde med utlandet --- han slo an noen trimulanter - vakrere, sa han. - Allikevel får vi orgler fra Tyskland og Danmark. - Ja, slik er det. Konkurranse og procenter og litt av hvert. Men dette er finfint. Hør bare -- Arild Sandvold lar fingrene gli henover klaviaturet, og tonene strømmer bløte og skjønne, kommer liksom fjerne og nære og blir til et mektig brus, et veld av toner med basuner og trompeter. Og orgelbyggeren, J. H. Jørgensen junior kommer smilende og glad mot meg. - Endelig engang kunne det bli "ei kasse da!" De bestillinger jeg får lyder nesten alltid på å skaffe ei kasse, billigst mulig, rett og slett malt i eiketre, stygge og fæle. Dette er jo et kunstverk. Men hvem har råd til det! Arkitektur og toner sammen ----.

Nå vil orgelbyggeren ha meg inn i sjølve orglet. Er mannen gal? Inn mellom alle pipene. Et værelse fullt av spaserstokker ser det ut som, og i alle størrelser, alle mulige dimensjoner av mennesker likesom. Jeg skjelver og bever. Tenk om jeg kom nær - Ikke farlig. Her har vi den gamle gedachten, den som sto i de gamle orglene. Jeg har laget den nøyaktig etter. Nettopp disse mørke, bløte, hjertegripende tonene som vår tids instrumenter ikke lenger har, og isteden har vi som Johannes Haarklou kalte det - fått disse trange, svinsotlige toner. Her er rørfløyten, og han svinger den triumferende i lufta. - Er De gal, mann, De ødelegger et verk som har tatt Dem lang,lang tid. Dette

er ikke skrevet. - Gjør ingen ting. Ser De det merket?"Zimmerman Paris 1890. Det firma eksisterer ikke mer. Det gjorde vidunderlige ting i slekt med 17. århundres fine instrumenter, dengang orgeltekniken sto på sitt høyeste. Maken til disse rørfløytene har jeg gjort til Gamle Akers Kirke i fjernverket oppe i tårnet og i hovedorglet. Og her er fagotten og klarinetten og voix celeste. - De himmelske stemmer - englerøster - rør dem ikke for Guds skyld. Og Jørgensen lover å la englene være i fred. Men forresten er orgelpipene som menneskebarn, betror han meg. Jo mer man steller med dem, desto bedre synger de.

Vi kan jo kalde det barneværelset dette, hr. Jørgensen -

Ja, vi er hos de minste, de sarteste, men i værelset ved siden bor de større subbasser og principaler - de som braker løs ---- Og lager dommedag ? Dit inn får De meg ikke. - I disse rommene har orgelbygger Jørgensen holdt til hele sommeren og godsnakket og lirket med de store og små barna sine til de dannet et fint avstemt kor. Der er farer. En kan holde på for lenge, akkurat som en maler kan male for lenge på et bilde. En må kjenne sin begrensning.

Så hadde da Asker fått det mest moderne orgel i Norges land med enkelte toner fra svunne dager og med nåtidens nyeste hjelpemidler, lett å spille på, men samtidig stiller det store fordringer til organisten, og vi var så heldige i fru Randers å ha kunstneren.

Men nå tilbake til det store, det egentlige - kirkens restaurering. Stemningen i menigheten var vakt. Nå skulle saken fore i herredsstyret, og der ble oppnevnt en komité som skulle arbeide med saken. Jeg skulle komme med forslag. Jeg kastet naturligvis alt annet tilside. Med liv og sjel gikk jeg inn for kirken og kun for den, blant annet husker jeg fra tegningene at det var hvelvet tak i stil med de gamle kirkene jeg gikk inn for. Men i en funkistid som dette var, så måtte jo et slikt forslag falle. Her var det igjen Johan Anker som var motstander, og jeg tok til å bli lei hele saken ved den avgjorte mistanke jeg alltid merket og den stadige motstand. Herredsstyret hadde nå henvendt seg til statsarkitekten, og fra ham fått tilsendt 2-3 forslag, alle mere eller mindre håpløse og enstemmig forkastet av byggekomitéen. Derimot ble mitt forslag enstemmig anbefalt av byggekomitéen,

av prost Rasmussen og biskopen. Imidlertid hadde Johan Anker henvendt seg til arkitekt- og ingeniørforeningen, og etter deres dom var en maler umulig som arkitekt. Vi har riktignok engang hatt en Michel Angelo som bygde fine ting har vi hørt og sett. Nå - jeg var jo bare en Askerbøring. For å få saken fremmet, fant jeg meg i alle forhånelser og gikk med på å få en arkitekt med som skulle tegne alle detaljer, dem jeg hadde tegnet før og var så vel inn i. Jeg foreslo interiørarkitekt Henrik Siverts, men da han ikke sto i arkitektforeningen, gikk ikke statsarkitekten med på det. Så tilbø Holtsmark å bekoste arkitekt på den betingelse at hans slektning skulle fungere, og så ble det. Jeg frasa meg arkitektarbeidet. For så vidt var saken nå i orden. Men så kom en kinkig affære. Kirken eide 30.000 kr. Det måtte restaureringen koste og ikke mere. Det ville ikke arkitekten gå med på og anførte hva det hadde kostet å restaurere Haslum kirke som nylig var ferdig, nemlig 150.000. Så måtte jeg garantere at ikke kommunen skulle få noe utlegg. I Haslum var det arkitekter som greide opp, men her er det meg, sa jeg. Innbydelse til konkurranse av bygging og muring ble utlagt. Jeg anbefalte Fossum. Arkitekten ville ha Sjellestad, og han gjorde sine saker utmerket. Malingen ble utført av et firma i Oslo. Det ble meget rimelig og både godt og vakkert gjort. Jeg reiste til Kongsberg for å studere marmorering i Kongsbergdomen. Men under det hadde jeg stadig krangel med arkitekten som ville gjøre funkis av alt. Han skulle endelig ha en liten firkantet åpning foran alteret, men det ga jeg meg ikke på. De hadde jo den vesle gamle alterringen fra før. Den kunne jo bare gjøres videre. Jeg måtte gi meg på enkelte ting, og han på andre. Han ville forkaste de gamle balystrerne i alterringen og lage firkantede, men nei, da satte jeg bukkebein. Jeg ville ha gipset tak over alteret, han planker og dessverre ga jeg meg på det! Han holdt på det at der kunne skaffes så tørre materialer at det aldri sprakk. Vi ser det er blitt sprækker. Gipsen hadde dessuten vært så mye lettere å male på.

Så var det lysarmaturen. Budsjettet var knapt. Det gjaldt å finne noen som hadde interesse og evne til å yde litt til den, og jeg gikk til fru Reusch. Jo, hun var villig. Hun betalte lysarmene langs veggene. Den eneste av herredsstyret som var interessert og spurte hvordan det gikk, hvordan jeg greide meg,

det var Einar Yggeseth. Så sa jeg at jeg tror det klarer seg, unntatt lysarrangementet på søylene. Da tok han opp lommeboka si og ga det som det ville koste. Vi var så heldige å få kjøpt en antikk messingkrone hos Wang, den som henger i koret nærmest. Den ga Tilla og jeg. Den var kostbar, men den var ekte og støpt, kostet 1.200 kr. Den store kronen er ikke gammel og ikke støpt, men tar seg godt ut og er forært av Egedius. Den minste kronen i nærheten av orglet har kvinneforeningen med fru Torgersen som formann skjenket. Kirkeskipet er en gave fra Karoline Bøe. Det gamle skipet som hørte kirken til fra fordums dager, forærte prost Døderlein til Wedel Jarlsberg som før fortalt, og henger på Jarslberg hovedgård, men det må jo kunne fåes tilbake. Alterduken som frk. Normann hadde forært den gamle kirken i 1830 fikk en stedfortreder, da den tok til å bli slitt, og denne nye duken var et vakkert arbeide av fru Wilhelm Holtsmark. Antipendiet ble skjenket av oss. Jeg gjorde tegningen, Gunhild spant garnet, Tilla vov. Taksert til - Kirken sto ferdig julen 1930 og sokneprest Rynning innviet den.

Etterskrift

Da oppgjørets time kom, viste det seg at hele restaureringen var kommet istand for den sum som kirken eide - 30.000 kr. Da hadde ikke Otto tatt en øre for sitt arbeide, det han selv hadde utført som maler og som ble taksert til mange tusen kr., heller ikke for arbeide med tilsyn og leder av det hele. Arkitekten så han ikke noe til. Bil måtte han spandere på seg iblant, for det var jo en ustanselig flying, og dessverre slet han slik, at han dengang la grunn til den sykdom som plaget ham hele livet igjennom - blodtrykket. Men kirken sto ferdig så nær som det ytre, det han endelig ville ha forandret, men det gikk ikke dengang. Han hadde den store glede å legge fram for herredsstyret et regnskap som stemte på øret. Ja, han moret seg med å la det være 25 øres overskudd. Men jeg hadde Otto mistenkt for at han hadde tatt litt fra vår private kasse. Herredsstyret var fornøyet med resultatet. De hadde sluppet pent fra det, og ordfører Wettre talte kort, men velment: Ja, så får vi si Valstad Takk for godt arbeide. Hele for-

samlingen satt pent rolig på halen, hverken klappet eller sa noe. Yggeseth som var ny i styret dengang, var den eneste som reiste seg. Han sa: Dette er et mirakel av Valstad'n, mine herrer. De andre satt.

Så er da dette om kirken nedskrevet ved Ottos sykeseng. Litt av gangen dikterte han, men ble fort trett. Det lå ham på hjerte at slekten skulle kjenne kirkens historie for å bli riktig glad i sin kirke. Og det var han sikker på at det arbeide som er begynt med det indre vil fortsette med det ytre. Krusefikset i våpenhuset over inngangsdøren mangler, likeså den forgylte englen i korbuen og en liten himmel over døpefunten som pangdang til prekestolens himmel. Kanskje vil det bli realisert med tid og stunder.

Tilla Valstad

Asker bibliotek
Lokalsamlingen